

РАХУНКОВА ПАЛАТА

вул. М. Коцюбинського, 7, м. Київ, 01601, тел. (044) 234-95-65, 234-10-41, факс (044) 226-33-82
E-mail: rp@ac-rada.gov.ua

01.08.2016 № 07-1464

На № _____ від _____

**Голові Верховної Ради
України**

Парубію А.В.

Щодо результатів аудиту

Шановний Андрію Володимировичу!

Рахункова палата провела аудит ефективності використання коштів державного бюджету, призначених на надання щомісячної адресної допомоги особам, які переміщуються з тимчасово окупованої території України та районів проведення антитерористичної операції (далі – АТО), для покриття витрат на проживання (звіт затверджено рішенням Рахункової палати від 12.07.2016 № 14-3) і встановила.

У 2015 році на надання щомісячної адресної допомоги внутрішньо переміщеним особам для покриття витрат на проживання використано 3317,6 млн грн коштів державного бюджету, у I кварталі 2016 року – 858,4 млн гривень. Проте їх використання Міністерством соціальної політики (далі – Мінсоцполітики), як головним розпорядником бюджетних коштів за цією бюджетною програмою, та структурними підрозділами з питань соціального захисту населення обласних, Київської міської та районних, районних у м. Києві держадміністрацій, як розпорядниками бюджетних коштів нижчого рівня, а також уповноваженими органами здійснювалося в умовах нормативної неврегульованості питань обліку внутрішньо переміщених осіб (далі – ВПО) та в окремих випадках з порушеннями Порядку надання щомісячної адресної допомоги внутрішньо переміщеним особам для покриття витрат на проживання, в тому числі на оплату житлово-комунальних послуг, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 01.10.2014 № 505 (далі – Порядок № 505).

Однією з головних причин цього був недостатній контроль територіальних підрозділів Державної міграційної служби України (далі – ДМС) і структурних підрозділів з питань соціального захисту населення районних, районних у місті Києві державних адміністрацій (далі – уповноважені органи) за достовірністю наданих ВПО відомостей про місце їх фактичного проживання до 13.01.2016, а після 13.01.2016 взагалі його відсутність, неналежне проведення

уповноваженими органами звірок даних про працевлаштування ВПО з Пенсійним фондом України (далі – ПФУ), недосконале програмне забезпечення в частині обліку, призначення (перерахунку) щомісячної адресної допомоги для покриття витрат на проживання (далі – грошова допомога), що призвели у періоді, що підлягав аудиту, як до переплат, так і до зволікання до **чотирьох місяців** призначення та виплати грошової допомоги.

Зазначене позбавило Мінсоцполітики актуальних даних щодо чисельності ВПО, які перебувають на обліку, та їх сімей, яким призначено і виплачено грошову допомогу. Зокрема, за даними державного підприємства «Інформаційно-обчислювальний центр Мінсоцполітики» (далі – ДП ІОЦ) у травні 2016 року отримували грошову допомогу **158,1 тис. сімей**, або **кожна п'ята сім'я**, якій призначена допомога за даними уповноважених органів (**798 тис. сімей**). Водночас згідно з помісячними заявками структурних підрозділів з питань соціального захисту населення обласних, Київської міської державних адміністрацій про потребу в коштах на надання грошової допомоги чисельність сімей, для яких заявлено кошти на її виплату в травні 2016 року, становила **208,8 тис. сімей**, що на **50,7 тис.** перевищує дані ДП ІОЦ і в **3,8 раз** менша за дані уповноважених органів станом на 26.05.2016.

Організаційне забезпечення використання коштів державного бюджету на надання грошової допомоги ВПО у 2015 році та впродовж січня–травня 2016 року через низький рівень координації дій всіх залучених органів та їх структурних підрозділів від Мінсоцполітики до уповноважених органів і територіальних підрозділів ДМС було недосконалим, що негативно вплинуло на дієвість контролю за наданням грошової допомоги та ефективністю витрачання бюджетних коштів на цю мету. Мінсоцполітики не узагальнювало відомостей щодо виявлення уповноваженими органами переплат та стану їх погашення за результатами звірок з ПФУ, перевірок фактичного місця проживання ВПО, подвійних особових рахунків, що призвело до перевитрат, з яких **423,1 тис. грн**, на дату аудиту, не повернуто до державного бюджету.

Результати аудиту свідчать, що Мінсоцполітики, як головним розпорядником бюджетної програми з надання грошової допомоги ВПО, не забезпечено на належному рівні роботи з бюджетного планування та розподілу асигнувань між розпорядниками бюджетних коштів нижчого рівня, що спричинило внесення численних змін до кошторисів і планів асигнувань. Як наслідок, **41,3 млн грн** бюджетних призначень залишилося нерозподіленими, що унеможливило їх використання, а **1,1 млн грн** асигнувань повернено у кінці року до державного бюджету.

Через несвоєчасне приведення Кабінетом Міністрів України у відповідність із Законами України від 20.10.2014 № 1706 «Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб» (далі – Закон № 1706) та від 10.12.2015 № 888 «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо розширення повноважень органів місцевого самоврядування та оптимізації надання адміністративних послуг» порядку, який регулює питання обліку ВПО, та відсутність єдиної державної позиції з цього питання, у окремих регіонах така категорія населення **на півроку** втратила право на отримання грошової допомоги. Так, лише двома уповноваженими органами м. Харкова

після 13.01.2016 відмовлено у призначенні грошової допомоги через відсутність відмітки територіальних підрозділів ДМС **700 сім'ям**.

Аудитом встановлено цілу низку інших проблем нормативно-правового характеру, що потребують врегулювання. Так, до переліку прав і свобод ВПО, визначених Законом № 1706, не включено право на отримання щомісячної адресної допомоги ВПО для покриття витрат на проживання.

Кабінетом Міністрів України всупереч статтям 4, 20 Закону № 1706 більше **як півтора року** не визначено порядку створення, ведення та доступу до відомостей Єдиної бази; всупереч статті 10 Закону № 1706 – обсяги та джерела фінансування затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 16.12.2015 № 1094 Комплексної державної програми щодо підтримки, соціальної адаптації та реінтеграції громадян України, які переселилися з тимчасово окупованої території України та районів проведення АТО в інші регіони України, на період до 2017 року. Не виконано у I кварталі 2016 року заходи щодо удосконалення надання грошової допомоги інвалідам та особам, які доглядають за ними, передбачені затвердженим розпорядженням Кабінету Міністрів України від 23.11.2015 № 1393-р Планом дій з реалізації Національної стратегії у сфері прав людини на період до 2020 року (далі – План дій).

Порядок № 505 містить окремі неузгодженості та правові прогалини, що впливають на ефективність використання бюджетних коштів, виділених на цю мету, і своєчасність призначення та виплати грошової допомоги, а саме:

- норму щодо необхідності продовження терміну дії довідки про взяття на облік ВПО для призначення грошової допомоги на наступний період не приведено у відповідність із статтею 4 Закону № 1706, згідно з якою ця довідка є безстроковою;

- пунктом 3 (в редакції від 11.03.2015) грошову допомогу в розмірі прожиткового мінімуму для осіб, які втратили працездатність, встановлено лише для повнолітніх інвалідів, а для дітей-інвалідів застосовується фіксований розмір, визначений для непрацездатних осіб (пенсіонерів, дітей) у сумі 884 грн, що ставить інвалідів у нерівні умови залежно від віку;

- надання уповноваженому банку функцій щодо отримання документів, необхідних для отримання грошової допомоги, з наступною їх передачею уповноваженому органу без зобов'язання перевірки правильності їх складання і комплектності відстрочує призначення та виплату грошової допомоги. Зокрема, до Солом'янського управління документи ВПО передавалися із затримкою **від одного дня до 3,5 місяці**;

- встановлення пунктом 9 для перерахування уповноваженим банком грошової допомоги на поточні рахунки одержувачів протягом **трьох** банківських днів **замість одного**, як це визначено затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 30.08.99 № 1596 Порядком виплати пенсій та грошової допомоги за згодою пенсіонерів та одержувачів допомоги через їх поточні рахунки у банках (далі – Порядок виплати), норми якого поширено на виплати ВПО, ставить у нерівні умови одержувачів грошової допомоги та інших видів соціальних виплат.

Крім того, назва бюджетної програми за КПКВК 2501480 «Надання щомісячної адресної допомоги особам, які переміщуються з тимчасово

окупованої території України та районів проведення АТО для покриття витрат на проживання, в тому числі на оплату житлово-комунальних послуг» у 2015–2016 роках, не приведена у відповідність із Законом № 1706 щодо визначення поняття ВПО.

За результатами проведеного аудиту Рахункова палата рекомендувала Кабінету Міністрів України вжити заходів щодо:

- внесення змін до Закону № 1706 у частині включення права ВПО на грошову допомогу до переліку прав і свобод, наданих їм згідно із цим Законом;

- визначення порядку створення, ведення та доступу до відомостей Єдиної інформаційної бази даних про внутрішньо переміщених осіб; обсягів та джерел фінансування Комплексної державної програми щодо підтримки, соціальної адаптації та реінтеграції громадян України, які переселилися з тимчасово окупованої території України та районів проведення антитерористичної операції в інші регіони України, на період до 2017 року;

- виконання Плану дій в частині удосконалення надання грошової допомоги інвалідам та особам, які доглядають за ними;

- приведення норм Порядку № 505 у відповідність із Законом № 1706 у частині скасування вимоги продовження терміну дії довідки про взяття на облік ВПО для призначення грошової допомоги на наступний період; з Порядком виплати щодо встановлення терміну перерахування уповноваженим банком грошової допомоги на поточні рахунки одержувачів протягом одного банківського дня;

- розгляду питання внесення змін до Порядку № 505 в частині встановлення розрахунку розмірів грошової допомоги для всіх категорій одержувачів з огляду на показник прожиткового мінімуму; умов призначення грошової допомоги військовослужбовцям, які перебувають на повному державному утриманні; виключення норм щодо прийняття уповноваженим банком заяви про призначення грошової допомоги разом із пакетом документів;

- внесення змін до Порядку оформлення і видачі довідки про взяття на облік внутрішньо переміщеної особи, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 01.10.2014 № 509, в частині визначення понять «грошова допомога» та «уповноважений банк»;

- приведення назви бюджетної програми за КПКВК 2501480 у відповідність із Законом № 1706 за визначенням поняття ВПО.

Надсилаємо в порядку інформування відповідно до статті 37 Закону України «Про Рахункову палату».

З повагою

Голова

Р.М. Магута